

SEMINAR O PRIMJENI PRAVILNIKA O MUZEJSKOJ DOKUMENTACIJI

VLADIMIRA PAVIĆ □ Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb

sl.1 Članice Stručnog povjerenstva za izradu pravilnika o dokumentaciji o muzejskoj građi

sl.2 Prvi seminar/ Zagreb, Muzej Mimara, 5. veljače 2003.

Muzejski dokumentacijski centar godinama se sistematski bavi problematikom dokumentacije i informatizacije muzejske djelatnosti¹ te edukacijom kustosa u tom smislu. Kao nastavak tog sustavnog posla nametnula se organizacija radnih seminara o primjeni pravilnika o muzejskoj dokumentaciji (*Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju* / NN 115/01, *Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi* / NN 108/02), nakon njihove objave.

Svrha seminara bila je upoznati muzejske stručnjake (ravnatelje muzeja, kustose, više kustose, muzejske savjetnike, dokumentariste i informatičare) s aktualnom problematikom budućeg organiziranog procesa vođenja muzejske dokumentacije i uvida u dokumentaciju, propisanog navedenim pravilnicima, a istovremeno naglasiti važnost muzejske dokumentacije koja se po važećim zakonima i pravilnicima štiti kao kulturno dobro, odnosno, izjednačena je s važnošću samog muzejskog predmeta.

Poticaj za organizaciju seminara bili su i dodatni podaci poznati MDC-u iz prakse, primjerice, podatak o malom postotku inventirane građe u svim hrvatskim muzejima koji, među ostalim govori da stanje dokumentiranosti građe u velikom broju hrvatskih muzeja i zbirki nije puno napredovalo od 80 -tih godina. Posao popisa i procjene ratne štete na muzejskoj građi u Hrvatskoj pokazao je čak toliki nedostatak dokumentacije da će biti nemoguće tražiti povrat većine nestalih (vjerojatno opljačkanih) predmeta u pojedinim muzejima.²

Seminari su bili zamišljeni i kao jedinstvena prilika za diskusiju o tekstovima oba pravilnika, jer prema stalnim upitima stručnih muzejskih djelatnika zaključilo se da nisu upoznati sa sadržajem pravilnika. Stoga je MDC zajedno s pozivima za seminar svima poslao kopije teksta oba pravilnika, upravo zbog želje da svaki pojedinac prethodno bude upoznat s njihovim sadržajem te s činjenicom da pravilnici zapravo kodificiraju dosadašnju praksu bez senzacionalnih novosti.

Organizaciju i vođenje svih seminara provela je Vladimira Pavić, MDC, a pravilnike su prikazale te pobliže objasnile odredbe članice *Stručnog povjerenstva za izradu prijedloga oba pravilnika*: Dubravka Osrečki Jakelić, Dora Bošković, Vesna Dakić, dr.sc. Žarka Vujić, Ljiljana Čerina i Vladimira Pavić. (PRILOG 1.) Informatičku podršku seminara proveo je Zoran Svrtan iz Muzeja za umjetnost i obrt.

Članice povjerenstva su osobe koje su svojim višegodišnjim teoretskim i praktičnim iskustvom apsolutno meritorne za složenu problematiku suvremenog vođenja dokumentacije o građi, a imaju i višegodišnje praktično iskustvo vođenja muzejske dokumentacije. Važno je napomenuti da je Stručno povjerenstvo u sastavljanju prijedloga pravilnika, a zbog velikog otpora prirodoslovnih muzeja prema jedinstvenom načinu obrade građe, konzultiralo i Darka Rukavinu, višeg kustosa Hrvatskog prirodoslovnog muzeja u Zagrebu.

Realizirano je devet seminara koji su održani uz suradnju i pomoć muzeja koji su omogućili sudjelovanje svojih stručnih djelatnika u provedbi seminara te muzeja koji su ustupili prostor za održavanje seminara. To su

1. Franulić, Markita. *Uloga MDC-a u informatizaciji muzejske djelatnosti u Hrvatskoj* // Informatica Museologica 31(1- 2) 2000., Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb, str.40. (isti tekst u Zborniku AKM Rovinj).

2. *Ratne štete na muzejima i galerijama u Hrvatskoj*, Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb, 1997., urednica Vladimira Pavić.

Elektronička publikacija *Ratne štete na muzejima i galerijama u Hrvatskoj*, 2000., može se pregleđati na mrežnoj adresi <http://www.mdc.hr/stete/hr/index.html>

Muzej Mimara u Zagrebu, u kojem su održana tri semina za muzeje Zagreba i Zagrebačke županije, te Muzej Slavonije u Osijeku, Muzej grada Rijeke, Arheološki muzej Istre u Puli, Narodni muzej u Zadru, Muzej grada Splita i Umjetnička galerija u Dubrovniku za muzealce iz ostalih hrvatskih županija. (PRILOG 2.) Na seminare je ukupno pozvano 537 stručnih djelatnika iz 138 hrvatskih muzeja, a odazvalo ih se približno 450.

Reakcije i diskusija muzealaca na seminarima pokazale su da većina prisutnih, unatoč dostavljenim tekstovima pravilnika, nije bila upoznata s osnovnim sadržajem pravilnika, a kamoli sa spoznajom da pravilnici predstavljaju standardizirani oblik obrade muzejske građe, nužan kako bi se muzejska mreža profesionalizirala. Prijelazne i završne odredbe pravilnika u kojima se navodi obveza organiziranog provođenja zakonskih propisa u muzejima zbog potrebe konačnog i definitivnog sređivanja zaostataka, percipirao je samo mali broj muzealaca.

Stoga nije čudno da je većina primjedaba bila subjektivna (odnosila se na problem velikih zaostataka u dokumentiranju građe, dok su arheološki i prirodoslovni muzeji uglavnom ukazivali na *nemogućnost provedbe* vođenja jedinstvene inventarne knjige). Svekolika muzej-ska zajednica, na žalost, uglavnom nije prepoznala potrebu organiziranog i jedinstvenog stručnog pristupa u obavljanju muzejske djelatnosti, podizanja stručnosti i standarda rada na višu razinu, te veće profesionalizacije i suradnje među muzejima i muzealcima.

Objektivne primjedbe imali su samo stručnjaci većine manjih zavičajnih i lokalnih muzeja. Oni su opravdano naglasili nemogućnost ispunjavanja svih zakonskih odredaba uzrokovanih neispunjavanjem obveza i nerazumijevanjem osnivača tj. lokalne samouprave vezano uz financijske podršku, zapošljavanje stručnog i tehničkog osoblja, te posebno u realizaciji informatičke podrške u radu.

Na kraju svakog seminara naglašena je mogućnost obraćanja MDC-u, Hrvatskom muzejskom vijeću ili pojedinim članicama povjerenstva radi stručne pomoći, kojom se veliki broj muzejskih stručnjaka koristio i dosad.

Napokon, ako zaključimo:

a) da su pravilnici prošli sve mehanizme koje zakon zahtijeva pri donošenju ovakvih akata, a koji uključuju i mišljenje stručne javnosti;

b) da je ekspertni tim koji je radio prijedloge pravilnika o dokumentaciji zaista kompetentan tim s nadasve praktičnim iskustvom;

c) da je dosadašnja praksa pretočena u pravilo,

smatramo da su pravilnici dobra polazišna točka za budući organizirani rad, i to ne samo na segmentu muzejske dokumentacije. Kako je seminarima doslovce obuhvaćena struka u cijeloj Hrvatskoj, mišljenja smo da je i svrha organiziranja seminara itekako ispunjena, posebno ako stručna javnost usvoji činjenicu da će stručnu pomoć, stručni nadzor te uskađivanje rada unutar sustava muzeja omogućiti provedba matičnosti u muzejima u skladu s objavljenim *Pravilnikom o načinu i mjerilima za povezivanje u sustav muzeja RH/ NN120/02*.

Iako smo svjesni da će tom procesu usklađivanja i usustavljanja te organiziranog djelovanja unutar muzeja, trebati vremena i financijske podrške, smatramo pravilnike velikim napretkom i korakom u budućnost muzejske djelatnosti u Hrvatskoj.

Prilog 1.

POPIS ČLANICA STRUČNOG POVJERENSTVA ZA IZRADU PRAVILNIKA O DOKUMENTACIJI O MUZEJSKOJ GRAĐI

DUBRAVKA OSREČKI JAKELIĆ, povjesničarka umjetnosti, viša kustosica u Muzeju za umjetnost i obrt, Zagreb. Od 1985. do 1997. radila je kao voditeljica službe muzejske dokumentacije. Sada radi na poslovima voditeljice Zbirke novije fotografije i fotografskog pribora. Autorica je više radova iz područja muzejske dokumentacije.

DORA BOŠKOVIĆ, arheologinja, viša kustosica u Hrvatskome povijesnome muzeju u Zagrebu. Voditeljica zbirke hladnog oružja. Više godina proučava standarde za obradu muzejske građe MDA i UNIMARC. Zbirku hladnog oružja je obradila prema UNIMARC standardima.

Bavi se problemom mogućnosti povezivanja podatkovnih skupina i pronalaženja dodirnih točaka pri sadržajnoj - kataložkoj obradi muzejske građe u arhivima, knjižnicama i muzejima unutar Dublin Core elementa. Katalog MUSEUM 1846.-1996. prenijela na Internet - prema UNIMARC standardima, što je

sl.3 Peti seminar/ Rijeke, Muzej grada Rijeke, 27. ožujka 2003.

sl. 4 Šesti seminar/ Pula, Arheološki muzej Istre, 28. ožujka 2003.

sl.5 Prvi seminar/ Zagreb, Muzej Mimara, 5. veljače 2003.

sl.6 Drugi seminar/ Zagreb, Muzej Mimara, 18. veljače 2003.

sl.7 Treći seminar/ Zagreb, Muzej Mimara, 4. ožujka 2003.

uključivalo određivanje i indeksiranje pojmova prema postojećim međunarodnim standardima.

LJILJANA ČERINA, arheologinja i povjesničarka umjetnosti, viša kustosica u Fundaciji Ivana Meštrovića / Atelijeru Ivana Meštrovića u Zagrebu.

Najvećim dijelom se njen rad odnosi na skupljanje i obradu dokumentacije te katalošku obradu djela Ivana Meštrovića. Koristeći u praksi informatičke mogućnosti formira baze podataka iz čega proizlazi CD-ROM *Ivan Meštrović i Atelijer Meštrović Zagreb*, izdan 2001. godine.

VESNA DAKIĆ, diplomirana inženjerka matematike, viša kustosica/dokumentarist u Tehničkom muzeju u Zagrebu.

Voditeljica je odjela Vatrogastva i zbirke Kompjutorske tehnike, Računske tehnike i Tehnike pisanja i umnožavanja teksta, a istovremeno voditeljica službe muzejske dokumentacije i informatizacije.

DR. SC. ŽARKA VUJIĆ, muzeologinja, docentica na Katedri za muzeologiju Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Tri godine radila je u Strossmajerovoj galeriji u Zagrebu. Zadnjih 10 godina radi na Katedri za muzeologiju i odgovorna je za kolegij Muzejske zbirke.

VLADIMIRA PAVIĆ, povjesničarka umjetnosti, muzejska savjetnica u Muzejsko dokumentacijskom centru. Dugogodišnje kustosko iskustvo stekla kao voditeljica kompleksnih kulturno povijesnih odjela u Muzeju Međimurja, Čakovec i Samoborskome muzeju. Od 1996. radi u MDC-u na savjetničkim poslovima muzeološke naravi, među kojima je i način vođenja muzejske dokumentacije o građi.

Prilog 2.

POPIS RADNIH SEMINARA O PRIMJENI PRAVILNIKA O MUZEJSKOJ DOKUMENTACIJI

1. seminar/ Zagreb, Muzej Mimara (5. veljače 2003.)

Grad Zagreb, pozvano 114 stručnjaka iz 28 muzeja, odazvalo ih se 90.

2. seminar/ Zagreb, Muzej Mimara (18. veljače 2003.)

Grad Zagreb - pozvano 85 stručnjaka iz 26 muzeja, odazvalo ih se 70.

Zagrebačka županija - pozvano 14 stručnjaka iz 8 muzeja, odazvalo ih se 8.

3. seminar/ Zagreb, Muzej Mimara (4. ožujka 2003.)

Pozvana su 73 stručnjaka iz 26 muzeja u 8 županija (1. Varaždinska, 2. Međimurska, 3. Bjelovarsko-bilogorska, 4. Karlovačka, 5. Krapinsko-zagorska, 6. Koprivničko-križevačka, 7. Sisačko-moslavačka, 8. Virovitičko-podravska) - odazvalo ih se 69.

4. seminar/ Osijek, Muzej Slavonije (12. ožujka 2003.)

Pozvano je 56 stručnjaka iz 13 muzeja u 4 županije (1. Osječko-baranjska, 2. Požeško-slavonska,

3. Vukovarsko-srijemska, 4. Brodsko-posavska) - odazvalo ih se 52.

5. seminar/ Rijeka, Muzej grada Rijeke (27. ožujka 2003.)

Pozvano je 35 stručnjaka iz 13 muzeja u 2 županije (1. Primorsko-goranska, 2. Ličko-senjska) - odazvalo ih se 27.

6. seminar/ Pula, Arheološki muzej Istre (28. ožujka 2003.)

Pozvano je 39 stručnjaka iz 13 muzeja u Istarskoj županiji, odazvalo ih se 29.

7. seminar/ Zadar, Narodni muzej (9. travnja 2003.)

Pozvano je 26 stručnjaka iz 7 muzeja u 2 županije (1. Zadarska, 2. Šibensko-kninska) - odazvalo ih se 16.

8. seminar/ Split, Muzej grada Splita (10. travnja 2003.)

Pozvano je 69 stručnjaka iz 19 muzeja u Splitsko-dalmatinskoj županiji, odazvalo ih se 60.

9. seminar/ Dubrovnik, Umjetnička galerija (29. travnja 2003.)

Pozvano je 26 stručnjaka iz 9 muzeja u županiji Dubrovačko-neretvanskoj, odazvao se 21 stručnjak.

Primljeno: 19. prosinca 2003.

SEMINAR ON THE APPLICATION OF THE RULES CONCERNING MUSEUM DOCUMENTATION

During 2003, the Museum Documentation Centre organised and carried out nine working seminars on the application of rules concerning museum documentation (*Rules concerning the conditions and means of realising access to museum holdings and museum documentation /NN 115-01/, Rules concerning the contents and means of keeping museum documentation relating to museum holdings /NN 108-02/*).

The aim of the seminar was to acquaint museum professionals (museum directors, curators, senior curators, museum advisors, documentation specialists and information professionals) with the current problems concerning the future organised process of keeping museum documentation and providing access to documentation - as laid down in the rules mentioned above - while at the same time stressing the importance of museum documentation, which is, according to current law and rules, protected as a cultural asset - in other words, just as important as the museum object.

A total of 537 museum professionals from 138 Croatian museums were invited, and approximately 450 of them took part in the seminars.